ՔՐԻՍՏԻՆԵ ԲԱՂԴԱՍԱՐՅԱՆ

ՀԱՐԿԱՅԻՆ ՎԱՐՉԱՐԱՐՈՒԹՅԱՆ ԵՎ ՀԱՐԿԱՅԻՆ ԲԵՌԻ ԲԱՐԵԼԱՎՄԱՆ ՀԻՄՆԱԽՆԴԻՐՆԵՐԸ ԿՈՌՈՒՊՑԻՈՆ ՌԻՍԿԵՐԻ ՆՎԱԶԵՑՄԱՆ ՀԱՄԱՏԵՔՍՏՈՒՄ

ԵՐԵՎԱՆ - 2017

ՀՀ ԳԻՏՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ԱԶԳԱՅԻՆ ԱԿԱԴԵՄԻԱ
Մ.ՔՈԹԱՆՅԱՆԻ ԱՆՎԱՆ ՏՆՏԵՍԱԳԻՏՈՒԹՅԱՆ ԻՆՍՏԻՏՈՒՏ

ՔՐԻՍՏԻՆԵ ՅՈՒՐԻԻ ԲԱՂԴԱՍԱՐՅԱՆ

ՀԱՐԿԱՅԻՆ ՎԱՐՉԱՐԱՐՈՒԹՅԱՆ ԵՎ ՀԱՐԿԱՅԻՆ ԲԵՌԻ ԲԱՐԵԼԱՎՄԱՆ ՀԻՄՆԱԽՆԴԻՐՆԵՐԸ ԿՈՌՈՒՊՑԻՈՆ ՌԻՍԿԵՐԻ ՆՎԱԶԵՑՄԱՆ ՀԱՄԱՏԵՔՍՏՈՒՄ

ԵՐԵՎԱՆ

ՀՀ ԳԱԱ «Գիտություն» հրատարակչություն

2017

ՀՏԴ 336.02
ԳՄԴ 65.261.4
Բ 242

Երաշխավորված է տպագրության
Մ.Քոթանյանի անվան տնտեսագիտության
ինստիտուտի գիտական խորհրդի որոշմամբ

Մասնագետ խմբագիրներ՝ տ.գ.դ. պրոֆեսոր **Ա.Հ.Բայադյան**
տ.գ.դ. պրոֆեսոր **Ռ.Ն.Մարինյան**

Բաղդասարյան Ք.Յու.

Բ 242 Հարկային վարչարարության և հարկային բեռի բարելավման հիմնախնդիրները կոռուպցիոն ռիսկերի նվազեցման համատեքստում /Ք.Յու.Բաղդասարյան, – Եր: ՀՀ ԳԱԱ «Գիտություն» հրատ., 2017. – 168 էջ:

Գրքում համակողմանիորեն ներկայացվել են հարկային վարչարարության և հարկային բեռի բարելավման հիմնախնդիրները կոռուպցիոն ռիսկերի նվազեցման համատեքստում: Կատարված վերլուծության արդյունքում հիմնավորվել են հարկային վարչարարության և հարկային բեռի բարելավման առաջարկությունները, որոնք ներկայացվել են երկու առանցքային հարցերի տեսքով՝ ոչ ֆորմալ տնտեսության և կոռուպցիոն ռիսկերի: Հայաստանում հարկային վարչարարությունը խաթարվում է ոչ ֆորմալ տնտեսությունում հարկային օրենքները կիրարկելու արդյունքում:

Գրքում առաջադրված հիմնահարցերը և դրանց լուծման վերաբերյալ կիրառական առաջարկությունները կարող են նպաստել հարկային վարչարարության և հարկային բեռի բարելավմանը, կոռուպցիոն ռիսկերի նվազեցմանը, ինչպես նաև կատարված կիրառական առաջարկությունները կարող են օգտակար լինել այդ հիմնախնդիրների հետազոտությամբ զբաղվող կազմակերպությունների, տնտեսագետ-հետազոտողների, ասպիրանտների և մասնագիտական բուհերի ուսանողների համար:

ՀՏԴ 336.02
ԳՄԴ 65.261.4

ISBN 978-5-8080-1306-3
© ՀՀ ԳԱԱ «Գիտություն» հրատարակչություն, 2017

Բ Ո Վ Ա Ն Դ Ա Կ Ո Ւ Թ Յ Ո Ւ Ն

ԱՌԱՋԱԲԱՆ 4

ԳԼՈՒԽ 1.ՀԱՐԿԱՅԻՆ ՎԱՐՉԱՐԱՐՈՒԹՅԱՆ ԲԱՐԵՓՈԽՈՒՄՆԵՐԻ ԺԱՄԱՆԱԿԱԿԻՑ ՄԻՏՈՒՄՆԵՐԸ

1.1. Հարկային վարչարարության ձևավորման ուղղությունները 5

1.2. Հարկային վարչարարության գործիքակազմն ու հարկային համակարգի բարեփոխման գերակայությունները բիզնես միջավայրի բարելավման գործում 26

ԳԼՈՒԽ 2. ՀԱՐԿԱՅԻՆ ԲԵՌԻ ԳՆԱՀԱՏՄԱՆ ՀԻՄՆԱԽՆԴԻՐՆԵՐԸ

2.1. Հարկային բեռն ու դրա օպտիմալացման մոտեցումները ուղղակի և անուղղակի հարկերի մասով 52

2.2. Կոռուպցիոն ռիսկերի առաջացման նախադրյալները հարկման արդյունավետության իջեցման համատեքստում 72

2.3. ՕՌԻՆ-ների և հարկային վարչարարության կապը..................... 82

ԳԼՈՒԽ 3. ՀԱՐԿԱՅԻՆ ՀԱՄԱԿԱՐԳԻ ԲԱՐԵՓՈԽՄԱՆ ԳԵՐԱԿԱՅՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԸ ՀԱՐԿԱՅԻՆ ՌԻՍԿԵՐԻ ՆՎԱԶԵՑՄԱՆ ՀԱՄԱՏԵՔՍՏՈՒՄ

3.1. Հարկային համակարգում առկա ռիսկերի նվազեցման կառուցակարգերը.. 93

3.2. Հարկային ռիսկերի կառավարման մոտեցումները և դրանց նվազեցման ուղիները ՀՀ-ում 103

3.3. Հարկային համակարգի բարեփոխման գերակայությունները տնտեսության զարգացման գործում 112

ԵԶՐԱԿԱՑՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ ԵՎ ԱՌԱՋԱՐԿՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ 137

ՕԳՏԱԳՈՐԾՎԱԾ ԳՐԱԿԱՆՈՒԹՅԱՆ ՑԱՆԿ...................................... 143

ՀԱՎԵԼՎԱԾՆԵՐ 158